Kultúra és szubkultúra

A KULTÚRA FOGALMA

- **A kultúra egy adott csoport által őrzött értékekből, a csoport tagjai által követett normákból illetve az álltaluk létrehozott anyagi javakból áll**
- **A kultúra magába foglalja a természet átformálására irányuló tudatos és emberi tevékenységeket, de egyben azoknak a szellemi értékeknek a kialakulását is, amelyek meghatározzák az ember sajátságos helyzetét a világban.**
- A kultúra a társadalom tagjainak életmódja, érintkezése/kommunikációja

Anyagi és szellemi kultúra

- **Mindazt, amit az ember a társadalomban kialakít (anyagiakat és szellemieket) kultúrának nevezzük.**
- **A kultúra: anyagi és szellemi kultúrára oszlik.**

- **Kultúraváltások:**
  - **Monokultúra**
  - **Multikulturalizmus**
  - **Szubkultúrák**

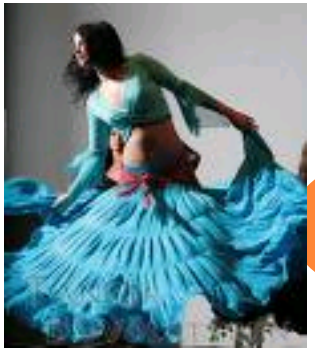

A szellemi kultúra

- **A kultúra szűkebb értelmezése a szellemi alkotásokra vonatkozik.**

A szellemi kultúrához tartoznak a társadalmi tudatformák:

- **tudományok**
- **művészet**
- **filozófia**
- **erkölcs**
- **vallás**
- **ideológiák**
- **társadalmi elvárások - attitűdök**

A KULTÚRA ÉS A TÁRSADALOM

- **A kultúra és a társadalom nagyon szoros összefüggésben áll egymással. A társadalom az egyéneket egymáshoz fűző kapcsolatrendszere.**

- **Társadalom nélkül semmiféle kultúra nem létezhet. Hasonlóképpen a társadalom sem létezhet kultúra nélkül.**
- **a kommunikáció az az eszköz**, melynek segítségével a kultúra mindenkori tartalmát az egyik generáció a következőre hagyományozhatja, illetve ezen belül az egyén elsajátíthatja
- a kommunikáció a kultúra hordozója - **KOMMUNIKÁCIÓ = kulturális értékek megőrzése és továbbadása**

Kommunikáció fajtái:

1. Nem verbális – testbeszéd

2. Verbális –a szavakkal kifejezett mondanivaló

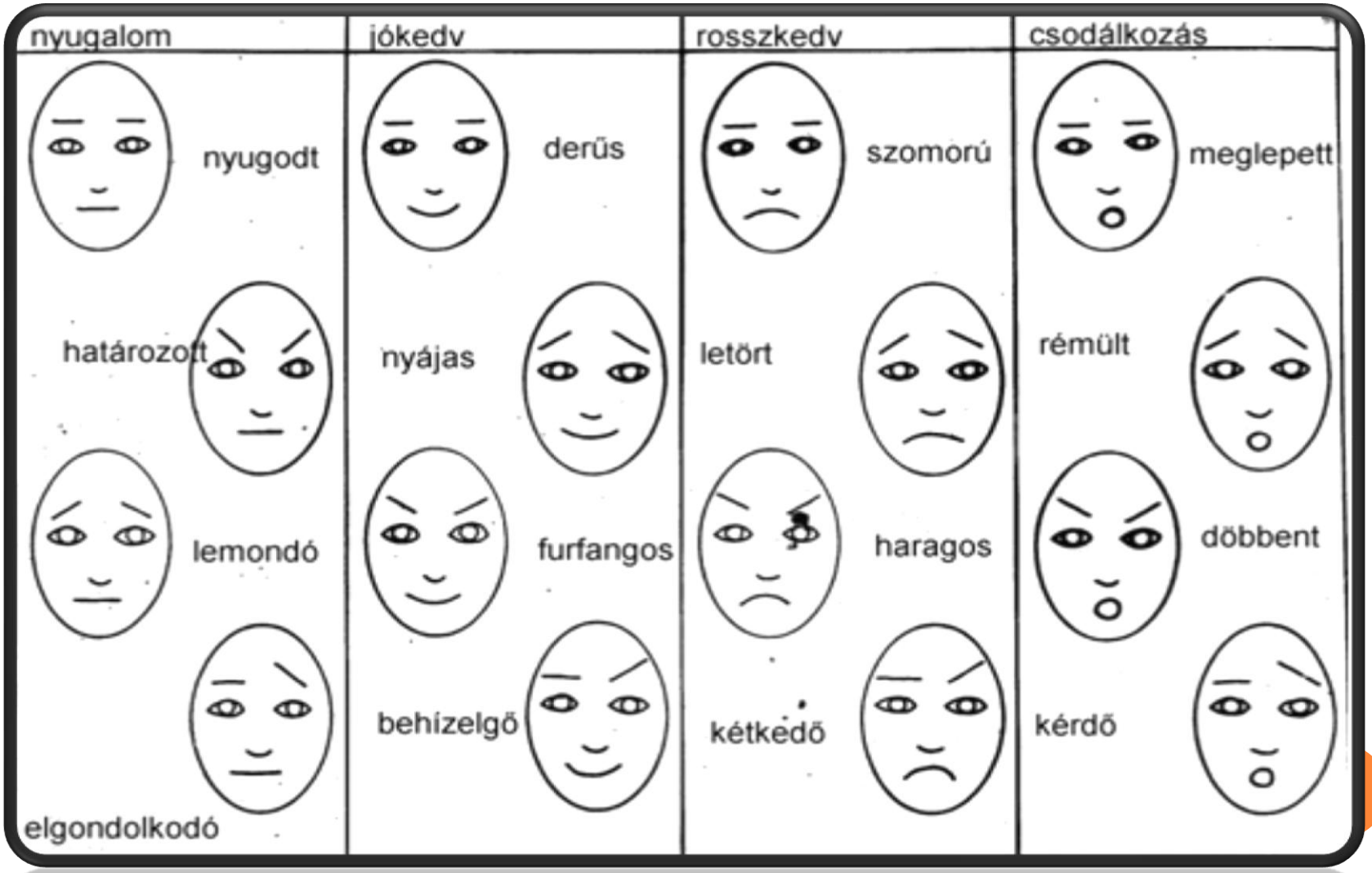
nyugalom
jókedv
rosszkedv
csodálkozás
nyugodt
derűs
szomorú
meglepett
határozott
nyájas
letört
rémült
lemondó
furfangos
haragos
döbbent
behízelgő
kétkedő
kérdő
elgondolkodó

A TÁNC MINT A KOMMUNIKÁCIÓ ESZKÖZE

A kultúra fejlődése

- **A KULTÚRA - NORMATÍV JELENSÉG**

- MEGHATÁROZZA AZ EMBER VISELKEDÉSÉT

- KULTÚRA NÉLKÜL AZ EGYÉN NEM KÉPES KAPCSOLATOT TEREMTENI MÁS EMBEREKKEL

- AZ EMBER IGYEKSZIK EGY-TÖBB KULTÚRÁT MAGÁÉVÁ TENNI.

- AZ EMBERISÉGGEL EGYÜTT FEJLŐDIK BÁMULATOSAN SOKSZÍNŰ - MULTIKULTURALIZMUS

- **AZ ÉRTÉKEK ÉS VISELKEDÉSI NORMÁK KULTÚRÁNKÉNT ALAPVETŐEN KÜLÖNBÖZNEK,** GYAKRAN GYÖKERESEN ELTÉRNEK.

A kultúra fejlődése

Az emberi társadalom fejlődése a kultúra jegyében történik. A kultúrát a társadalom jogi, politikai felépítése és a gazdaság is befolyásolja.

Az emberek közötti kulturális különbségek a társadalom típusok változásával hozhatók összefüggésbe.

Kulturális univerzálék

A különböző népek sokszínű kulturális viselkedésében találunk néhány közös vonást, melyeket **kulturális univerzálék**nak nevezünk.

Kulturális univerzálék:

- nyelv
- családrendszer
- házasság intézménye
- vallási rituálék
- tulajdonjogok
- vérfertőzés, vagy incesztus tilalma.

Kulturális identitás és etnocentrizmus

Minden kultúrának megvannak a maga sajátos viselkedésmintái, amelyek idegenül hatnak a más kulturális környezetből érkezett emberek számára.

Egy kultúrát jelenségeinek és értékeinek viszonyrendszerében kell vizsgálnunk – ez a szociológia legfontosabb előfeltétele.

ETNOCENTRIZMUS - más kultúrákat a sajátunkkal összevetve ítélünk meg.

A SZUBKULTÚRA FOGALMA

A szubkultúra egy olyan csoport megkülönböztetõ normáira, értékeire, hiedelmeire és életstílusára utal, amely elhatárolódott más csoportoktól, s attól a nagyobb kulturális és normatív rendszertõl, melynek része.

Pl. fiatalok viselkedési kultúrája (hippy), sportrajongók, extrém zenekedvelők stb.

Létrejötte:

- **belső tényezők hatására létrejött**
- **különféle interakciós vagy érintkezési sémákból kialakult**
- **szubkultúrák válaszok bizonyos problémákra**

A SZUBKULTÚRÁK HATÁRAI

- az egyik szubkultúrát a másiktól elválasztó határok élessége változhat

- egyes szubkultúrák erõs kötöttséget mutatnak jól megalapozott érdeklõdésekkel vagy orientációkkal

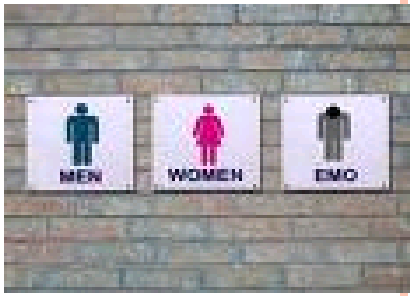

- mások lazábban fókuszáltak, nincs világosan meghatározott szerkezetük vagy identitásuk

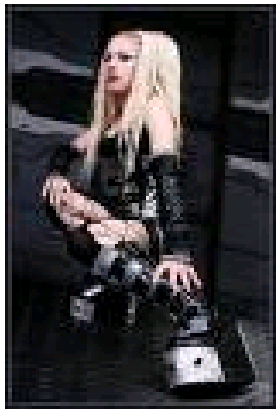

- az etnikai szubkultúrák körvonalait általában a szokások, a nyelv, illetve szervezetek és informális kapcsolatok hálózata erõsíti meg és tartja fenn

Modok és a rockerek megteremtése – Stanley Cohen és a morális pánik elmélete - 1972

A szubkultúra nincs elszigetelve, csak bizonyos mértékben BEHATÁTROLT

Értékek, szabályok, normák és viselkedési formák összesége

Különböző helyzetek következtében jönnek létre, hiszen lehetetlen megteremteni a mindenki számára megfelelő környezetet

A szubkultúrák ma

- A fogalmat számos értelemben használják:

részkultúra, alárendelt kultúra, speciális csoportok kultúrája

- Sok alternatív fogalma van: hobbi, csoportkultúra, ifjúsági kultúra, rajongói kultúra, miliő, életstílus csoport stb.

- Az ifjúsági szubkultúrák főleg az 1970-es években alakultak ki

Az ifjúsági szubkultúra

Három hullám körvonalazódik:

Első hullám: klasszikus megközelítés, mely az 1950-es években csúcsosodott ki Amerikában

Második hullám vagy "új hullám", Angliában bontakozott ki.

Harmadik hullám: a posztmodern két időszaka:

Az első a nyolcvanas évek második felétől kibontakozó, a kilencvenes évek közepéig tartó, *elektronikus tánczenei irányzatok*.

A második, az elsőt követő és annak eredményeire építő időszak, a *„poszt-klubkultúrák”*.

FORMÁJUK:

1. Ifjúsági csapatok, szervezetek – 60-70-es évek

2. “Klubkultúrák” – 80-90-es évek
   Poszt-klubkultúra ma

3. Fiatalkori bűnözés,
   Deviáns szubkultúrák - ma

Ifjúsági csapatok, szervezetek

Hasznos időtőltés

Sport, tanulói csoportok, számítógép, tánc csoportok, különböző ifjúsági szervezetek…

“KLUBKULTÚRA”

A kultúra- és öltözködési piac nyomása, tömegmédia

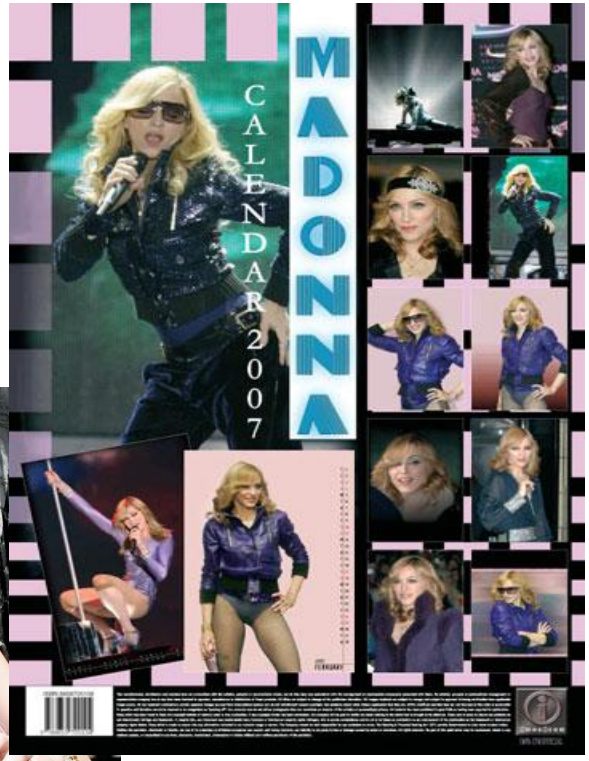

- Divat, zenei ízlés, azonos film/filmsztár iránti rajongás, reklámok hatása

Fiatalkori bűnözés, deviáns szubkultúrák

Az egyének a társadalmi viszonyokon belül elfoglalt helyzetének eredményeképpen jöttek létre

- reformálatlan oktatási rendszer miatt a fiatalok otthagyják az iskolákat
- kábítószerezés, alkoholizálás
- **Flusztráltság, zavar, krízis, agresszivitás**

Bűnözés

Támadások száma ezrenként
2000
1800
1600
1400
1200
1000
800
600
400
200
0
Növekedés 995%
1963
Népességnövekedés
1950
1960
1970
1980
1990
Source: Statistical Abstracts of the United States, and the Dept. of Commerce, Census Bureau

A szubkultúra fenmaradása és változása

Azok a feltételek és körülmények, melyek egy szubkultúrát létrehoznak, nem szükségszerűen azonosak azokkal, melyek fenntartják vagy átalakítják.

A szerkezeti feltételek változhatnak, a szubkultúra követőinek orientációi újfajta realitások súlya alatt, esetleg a problémáikra talált alternatív megoldásoknak köszönhetõen átdefiniálódhatnak vagy átalakulhatnak.